

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta (HE 140/2021 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut (etäkuuleminen):

- hallitussihteeri Helena Korpinen, sosiaali- ja terveysministeriö
- neuvotteleva virkamies Vesa Pekkola, sosiaali- ja terveysministeriö
- Ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja Juha Järvinen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- ympäristöterveydenhuollon erityisasiantuntija Kaisa Mäntynen, Suomen Kuntaliitto
- asiantuntija Karoliina Katila, Suomen Yrittäjät ry

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- oikeusministeriö
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
- Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- Suomen Vesilaitosyhdistys ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi terveydensuojelulakia. Muutokset koskisivat suoritettavan valvonnan maksullisuutta. Toiminnanharjoittajilta perittäisiin jatkossa veroluonteinen vuotuinen valvonnan perusmaksu niistä toimipaikoista ja toiminnoista, joiden käyttöönosta tai aloittamisesta toiminnanharjoittajalla on velvollisuus ilmoittaa tai jotka edellyttävät hyväksyntää. Maksu olisi määrältään 150 euroa. Eräät toiminnanharjoittajat, joiden toiminta on pienimuotoista, jäisivät kuitenkin maksuvelvollisuuden ulkopuolelle. Esityksellä myös täsmennettäisiin, mitkä toiminnanharjoittajat olisivat velvollisia ilmoittamaan toimipaikkojen käyttöönosta ja toimintojen aloittamisesta. Lisäksi lain muutoksenhakusäännöstä päivitetäisiin vastamaan yleislainsäädännön muutoksenhakua koskevia uudistuksia.

Esityksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa terveydensuojeluvalvonnan ja elintarvikevalvonnan perusmaksuja.

Valiokunnan mietintö StVM 29/2021 vp

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022 samaan aikaan kuin elintarvikelain vastaavaa säännöstä valvonnan perusmaksusta aletaan soveltaa.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi terveydensuojelulakiin vuotuinen veronluonteinen 150 euron valvonnan perusmaksu. Maksu peritään niistä toimipaikoista ja toiminnoista, joiden käyttöön-otosta tai aloittamisesta toiminnanharjoittajalla on velvollisuus ilmoittaa tai jotka edellyttävät hyväksyntää. Pienimuotoisen ja vähäriskisen toiminnan harjoittaminen jää perusmaksuvelvollisuuden ulkopuolelle. Esityksellä myös täsmennetään, mitkä toiminnanharjoittajat ovat velvollisia ilmoittamaan toimipaikkojen käyttöön-otosta ja toimintojen aloittamisesta.

Esityksen tarkoituksena on parantaa kuntien terveydensuojeluvalvonnan kustannusvastaavuutta nykyisestä. Valvonnan perusmaksun avulla pyritään edistämään valvonnan resurssien kohdentamista valvontatoimenpiteisiin ja -keinoihin, joiden vaikuttavuus on mahdollisimman hyvä, kuten esimerkiksi haittojen ehkäisy jo toiminnan suunnittelun yhteydessä. Lisäksi tarkoituksena on yhdenmukaistaa ympäristöterveydenhuollon maksullisuutta. Esityksen mukainen valvonnan perusmaksu on vastaavanlainen kuin elintarvikelaissa.

Lakiehdotuksella parannetaan terveydensuojeluvalvonnasta perittyjen maksujen kustannusvastaavuutta. Ehdotettujen muutosten myötä terveydensuojelun suunnitelmallisen valvonnan maksetulojen arvioidaan kasvavan noin 3 miljoonalla eurolla yhteensä noin 5 miljoonaan euroon, josta kunnan sisäistä laskutusta arvioidaan olevan noin 1—2 miljoonaa euroa. Valvonnan perusmaksun myötä maksullisuuden arvioidaan kattavan noin 50 % terveydensuojelun suunnitelmallisen valvonnan kuluista, mikä mahdollistaa valvonnan toteuttamisen nykyistä kattavammin ja monipuolisemmin.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan valvonnan perusmaksun myötä viranomaisten mahdollisuudet lisätä ohjausta haittojen ennaltaehkäisyyn kasvavat, minkä oletetaan vähentävän terveyshaittojen poistamiseen liittyviä kuluja ja yleistä tarkastustarvetta sekä mahdollistavan tarkastustoiminnan kohdentamisen aikaisempaa enemmän vain riskikohteisiin. Muutoksen on arvioitu vähentävän sellaisten kohteiden maksutaakkaa, joissa ei ole havaittu merkittäviä ongelmia.

Valiokunta pitää lakiehdotusta tarkoituksenmukaisena ja puoltaa sen hyväksymistä lähinnä lakiteknisin muutoksin. Valiokunta pitää tärkeänä, että 50 §:n 2 momentin mukaan valvonnan perusmaksu peritään vuosittain vain yhden kerran, jos toiminnanharjoittajan yhdessä paikassa harjoittama toiminta sisältää useita 1 momentissa tarkoitettuja toimintoja.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

13 §. Ilmoitusvelvollisuus. Valiokunta ehdottaa, että 2 momentista poistetaan tarpeettomana sana "sähköisesti", koska sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 9 §:n (534/2016) mukaan vaatimuksen kirjallisesta muodosta täyttää myös viranomaiselle toimitettu sähköinen asiakirja.

Valiokunnan mietintö StVM 29/2021 vp

50 a §. Terveysturvallisuustarkastuksesta perittävät muut maksut. Valiokunta ehdottaa 1 momenttiin lisättäväksi uuden 2 kohdan, jossa säädetään voimassa olevaa lakia vastaavasti maksulliseksi hakemuksen tai ilmoituksen käsittelyn yhteydessä annettujen määräysten valvonta. Momentin 2—6 kohdat muuttuvat 3—7 kohdiksi.

56 §. Muutoksenhaku. Valiokunta ehdottaa 1 momenttia täydennettäväksi siten, että myös 50 a §:ssä tarkoitettua yksittäistä maksun määräämistä koskeva muutoksenhaku ohjataan hallintolain 7 a luvun mukaiseen menettelyyn ja hallintovalitukseen.

Pykälään ehdotetaan selvyuden vuoksi uutta 8 momenttia, jossa muutoksenhausta valtion viranomaisen määräämään maksuun todetaan säädettävän valtion maksuperustelaissa.

Liite. Valiokunta ehdottaa liitteen 4 kohdasta poistettavaksi tarpeettomana maininnan vastaanottokeskuksesta, joka on mainittu jo aiemmin liitteen 1 kohdassa.

Valiokunta ehdottaa liitteen 6 kohdan alaotsikon "Yhteisessä käytössä oleva vedenottamo tai vesisäiliö" muuttamista muotoon "Muu talousveden otto ja käyttö". Kohtaan ehdotetaan lisättäväksi 18 a §:n mukainen talousveden otto omilla laitteilla käytettäväksi osana julkista tai kaupallista toimintaa. Tällaisesta toiminnasta on ehdotuksen mukaan ilmoitusvelvollisuus, mutta ei valvonnan perusmaksuvelvollisuutta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 140/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

terveydensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan terveydensuojelulain (763/1994) 57 §, sellaisena kuin se on laeissa 720/2005 ja 285/2006,
muutetaan 13, 50, 50 a ja 56 §, sellaisina kuin ne ovat, 13 § laissa 942/2016, 50 § laeissa 129/2009, 553/2014, 1237/2014 ja 860/2018, 50 a § laissa 129/2009 ja 56 § laissa 1042/2015, sekä lisätään lakiin uusi 50 b § sekä liite seuraavasti:

Valiokunnan mietintö StVM 29/2021 vp

13 §

Ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista kirjallinen ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle liitteessä lueteltujen toimipaikkojen tai toimintojen käyttöönotosta.

Lisäksi ilmoitus on tehtävä 1 momentissa tarkoitetun toiminnan olennaisesta muuttamisesta. Toiminnan päättymisestä on ilmoitettava ~~sähköisesti tai~~ kirjallisesti kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava toiminnanharjoittajan vaihtumisesta kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

Ilmoituksessa on annettava toiminnanharjoittajaa ja toimintaa koskevat sekä toimintaan liittyvien terveyshaittojen arviointia varten tarpeelliset tiedot. Tarkemmat säännökset ilmoituksesta ja siihen liitettävistä selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

11 luku

Tutkimuslaboratoriot ja maksut

50 §

Valvonnan perusmaksu

Kunta perii vuosittain 150 euron suuruisen valvonnan perusmaksun liitteessä luetellun toimipaikan tai toiminnon toiminnanharjoittajalta.

Jos toiminnanharjoittajan yhdessä toimipaikassa harjoittama toiminta sisältää useita 1 momentissa tarkoitettuja toimintoja, valvonnan perusmaksu peritään vuosittain vain yhden kerran.

Valvonnan perusmaksu peritään kalenterivuoden alussa. Valvontakohteelta, jonka toiminnan aloittamisesta tehdään ilmoitus kesken kalenterivuoden, ei peritä valvonnan perusmaksua kyseiseltä kalenterivuodelta. Jos toiminnanharjoittaja tekee kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ilmoituksen toiminnan lopettamisesta, valvonnan perusmaksun periminen päättyy seuraavan kalenterivuoden alusta.

50 a §

Terveydensuojeluvälvonnasta perittävät muut maksut

Kunta perii hyväksymänsä taksan mukaisen maksun:

1) 13 ja 18 a §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten käsittelystä, 18 §:ssä tarkoitetun hyväksymistä koskevan hakemuksen käsittelystä sekä mainituissa pykälissä tarkoitettuihin toimintoihin kohdistuvista 6 §:ssä tarkoitettuun kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista ja asiakirjatarkastuksista; toiminnan keskeyttämistä ja päättymistä koskevien ilmoitusten käsittely on kuitenkin maksutonta;

Valiokunnan mietintö StVM 29/2021 vp

2) 13 §:n nojalla tehtyjen ilmoitusten ja 18 §:n nojalla tehdyn hakemuksen perusteella annettujen määräysten valvonnasta;

3) 1 kohdassa tarkoitettuihin toimintoihin kohdistuvista mittauksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka liittyvät terveyshaittojen selvittämiseen tai haitan poistamisen varmistamiseen;

4) 20 §:n mukaisen riskinarvioinnin hyväksymisestä sekä talousveden laadun valvonnasta ja tarkkailusta;

5) 29 §:n mukaisesta uimaveden laadun valvonnasta;

6) 6 §:n 4 momentissa tarkoitettua tarkastuksesta ja todistuksen myöntämisestä;

7) säteilylain 173 §:ssä tarkoitettua solariumlaitteen tarkastuksesta.

Kunnalla on lisäksi oikeus periä hyväksymänsä taksan mukainen maksu:

1) sellaisesta asunnossa tai muussa oleskelutilassa suoritetusta tarkastuksesta, asiakirjatarkastuksesta, mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuksesta ja selvityksestä, joka liittyy 26 §:ssä tarkoitettujen terveyshaittojen selvittämiseen tai niiden poistamisen varmistamiseen, kiinteistön omistajalta tai haltijalta taikka muulta, jonka vastuulla terveyshaitta 27 §:n nojalla on; viranomaisen ensimmäinen tarkastus asunnon terveyshaittaepäilyn selvittämiseksi ja siihen liittyvä jatkotutkimustarpeen määrittely on kuitenkin maksuton;

2) kaivon omistajalta talousvesitutkimuksista silloin, kun kysymys ei ole talousvettä toimittavasta laitoksesta;

3) ympäristönsuojelulain 17 luvun säännösten nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaan liittyvistä tarkastuksista;

4) ruumiiden kuljettamisesta tehdyssä sopimuksessa (SopS 13/1989) tarkoitettuihin ruumiin siirtoihin liittyvistä toimenpiteistä sekä 43 §:n nojalla annetun asetuksen mukaisesta valvontakäynnistä tai tarkastuksesta.

5) muusta kuin 1—4 kohdassa tarkoitettua tarkastuksesta ja asiakirjatarkastuksesta sekä mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuksesta ja selvityksestä, joka liittyy terveyshaittojen selvittämiseen tai haitan poistamisen varmistamiseen.

Kunnan tulee määrätä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut maksut siten, että niiden suuruus vastaa enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia. Kunnan teettäessä tutkimuksia tai selvityksiä ulkopuolisella asiantuntijalla tai laboratorioissa kustannukset peritään asiakkaalta enintään todellisten kustannusten mukaisina.

Valtio korvaa kunnille aiheutuneet kustannukset sellaisista Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston kuntien toimeenpantavaksi ohjaamista tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään viraston tehtäviksi tai jotka liittyvät säädösten tai viraston ohjeiden valmisteluun.

Tämän lain mukaisten valtion suoritteiden maksullisuuden ja maksujen määrän perusteista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

50 b §

Maksujen perintä ilman tuomiota tai päätöstä sekä viivästyskorko

Tässä laissa tarkoitettut maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perinnästä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Jos toimenpiteestä määrättyä maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, viivästyneelle määrälle saadaan periä vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua kor-

Valiokunnan mietintö StVM 29/2021 vp

kokonnan mukaan. Eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksun määräytymisen perusteena olevan toimenpiteen suorittamisesta. Viivästyskoron sijasta viranomaisen voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

Jos maksu palautetaan maksuunpanon oikaisun tai muutoksenhaun johdosta, palautettavalle maksulle maksetaan veronkantolain (11/2018) 37 §:ssä säädetty hyvityskorko maksupäivästä takaisinmaksupäivään.

56 §

Muutoksenhaku

Laboratorion hyväksymistä koskevaan 49 a §:ssä tarkoitettuun päätökseen, sertifioijan 49 d §:n 2 ja 4 momentin nojalla tekemään päätökseen, kunnan viranhaltijan päätökseen sekä 50 a §:ssä tarkoitettuun maksuun saa vaatia oikaisua. Sertifioijan päätöksestä oikaisuvaatimus tehdään sosiaali- ja terveysministeriölle. Kunnan viranhaltijan päätöksestä oikaisuvaatimus tehdään kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja se on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Edellä 50 §:ssä tarkoitettuun valvonnan perusmaksuun saa vaatia oikaisua kunnalta, jos:

- 1) perusmaksu on peritty aiheettomasti;
- 2) perusmaksu on maksuvelvollisen sitä aiheuttamatta jäänyt määräämättä.

Oikaisuvaatimus voidaan 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa asiassa tehdä kolmen vuoden kuluessa maksun määräämisestä seuraavan kalenterivuoden alusta, kuitenkin viimeistään 60 päivän kuluttua päätöksen tiedoksisaannista, ja 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa vuoden kuluessa sitä seuraavan kalenterivuoden alusta, jolloin maksu olisi pitänyt määrätä.

Oikaisuvaatimukseen sovelletaan, mitä hallintolain 7 a luvussa säädetään.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, sovelletaan myös muutoksenhaussa kunnallisen viranomaisen päätökseen.

Muutoksenhaussa 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kunnan valvontasuunnitelmaan, 51 §:n 3 momentissa tarkoitettuun terveydensuojelujärjestykseen ja 50 a §:n 3 momentissa tarkoitettuja taksoja koskeviin päätöksiin sovelletaan kuitenkin, mitä kuntalaissa (410/2015) säädetään.

Edellä 6 §:n 2 momentissa sekä 27, 51 ja 52 §:ssä tarkoitettu päätös voidaan kuitenkin panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Muutoksenhausta valtion viranomaisen määräämään maksuun säädetään valtion maksuperustelaissa. (Uusi)

Muutoksenhaussa uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämisen ja keskeyttämisen asettamista ja täytäntöönpantavaksi määräämistä koskevaan päätöksen sovelletaan kuitenkin uhkasakkolakia (1113/1990).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö StVM 29/2021 vp

VELVOLLISUUS ILMOITTA A TOIMIPAIKAN KÄYTTÖÖNOTOSTA TAI TOIMINNON ALOITTAMISESTA SEKÄ VELVOLLISUUS SUORITTA A VALVONNAN PERUSMAKSU

Toimipaikka tai toiminto	Velvollisuus ilmoittaa toimipaikan käyttöönotosta tai toiminnon aloittamisesta 13 §:n nojalla	Velvollisuus suorittaa valvonnan perusmaksu 50 §:n nojalla
1) majoitustoimintaan tarkoitettu tila		
Hotelli, hostelli (retkeilymaja, retkeilyhotelli, kesähotelli ja muut vastaavat), huoneistohotelli, motelli ja matkustajakoti	Kyllä	Kyllä
Lomakeskuksen ja leirintäalueen majoitushuoneisto	Kyllä	Kyllä
Majoituskasarmi	Kyllä	Kyllä
Majoittumiseen tarjottu kalustettu huoneisto, lomasunto tai tila (aamiaismajoitus siihen tarkoitetuissa tiloissa sekä asuntola, yömaja, vastaanottokeskus sekä muut vastaavat)	Kyllä	Ei
2) yleisölle avoin kuntosali, liikuntatila, sauna, kylpylä, uimahalli, maauimala ja uimaranta		
Urheiluhalli tai jäähalli	Kyllä	Kyllä
Yleisölle avoin kuntosali tai liikuntatila, jossa on enemmän kuin yksi liikuntatila	Kyllä	Kyllä
Yleisölle avoin liikuntatila, jossa on korkeintaan yksi liikuntasali	Kyllä	Ei
Yleisölle avoin sauna (pääasiallinen käyttötarkoitus)	Kyllä	Kyllä
Kylpylä, uimahalli, maauimala sekä uimaveden laadun hallinnasta ja direktiivin 76/160/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/7/EY mukainen yleisölle avoin uimaranta.	Kyllä	Kyllä
Muu yleisölle avoin uimaranta	Kyllä	Ei
3) päiväkotit ja lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvän toiminnan järjestämispaiikka sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukiokoulutusta, korkeakoulutusta, taiteen perusopetusta tai vapaata sivistystyötä järjestävä oppilaitos tai sen opetuksen järjestämispaiikka		
Päiväkoti	Kyllä	Kyllä
Ryhmäperhepäiväkoti siihen varatussa tilassa	Kyllä	Ei

Valiokunnan mietintö StVM 29/2021 vp

Lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvä toiminnan järjestämisaika	Kyllä	Ei
Esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta ja korkeakoulutusta järjestävä oppilaitos	Kyllä	Kyllä
Taiteen perusopetusta tai vapaata sivistystyötä järjestävä oppilaitos	Kyllä	Ei
Opetuksen järjestämisaika	Kyllä	Ei
4) jatkuvaa hoitoa antava sosiaalihuollon toimintayksikkö sekä vastaanottokeskus		
Tehostetun palveluasumisen yksikkö tai laitoshoidon antava sosiaalihuollon yksikkö	Kyllä	Kyllä
Lastensuojelulaitos	Kyllä	Kyllä
Ensi- ja turvakoti	Kyllä	Ei
5) solariumpalvelu, ihoa rikkova toiminta ja erityistä hygieniaa edellyttävä kauneushoitola		
Solariumpalvelu	Kyllä	Ei
Ihoa rikkova toiminta	Kyllä	Ei
Erytystä hygieniaa edellyttävä kauneushoitola	Kyllä	Ei
6) sellainen muu kuin 1–5 kohdassa tarkoitettu huoneisto ja laitos sekä sellaiset toiminnot, joista voi aiheutua niiden käyttäjämäärä tai luonne huomioon ottaen terveystaitta.	Kyllä	Ei
Talousvettä toimittava laitos		
18 §:n mukainen talousvettä toimittava laitos	(Luvanvarainen 18 §:n nojalla)	Kyllä
18 a §:n mukainen talousvettä toimittava laitos, jonka toimittaman veden määrä on vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin.	Kyllä	Kyllä
18 a §:n mukainen talousvettä toimittava laitos, jonka toimittaman veden määrä on vähemmän kuin 10 kuutiometriä vuorokaudessa ja alle 50 henkilön tarpeisiin	Kyllä	Ei

Valiokunnan mietintö StVM 29/2021 vp

Muu talousveden otto ja käyttö (Uusi)		
18 a §:n mukainen talousveden otto omilla laitteilla käytettäväksi osana julkista tai kaupallista toimintaa (Uusi)	Kyllä	Ei
18 a §:n mukainen yhteisessä käytössä oleva vedenottamo tai vesisäiliö, kun vettä otetaan vedenkäyttäjien omilla laitteilla vähintään 50 henkilön tarpeisiin tai vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa	Kyllä	Ei

Helsingissä 28.10.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Noora Koponen vihr
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Merja Kyllönen vas
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Heidi Viljanen sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen

Valiokunnan mietintö StVM 29/2021 vp
Vastalause /ps

Vastalause

Perustelut

Hallitus esittää terveydensuojelulakiin muutosta, jossa toiminnanharjoittajilta perittäisiin jatkossa veronluonteinen, 150 euron suuruinen vuotuinen valvonnan perusmaksu niistä toimipaikoista ja toiminnoista, joiden käyttöönosta tai aloittamisesta toiminnanharjoittajalla on velvollisuus ilmoittaa tai jotka edellyttävät hyväksyntää. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä vastustaa yritystoiminnan verorasituksen lisäämistä uusien veronluonteisten maksujen muodossa. Myöskään rahan siirtäminen kunnan sisällä taskusta toiseen veronluonteisen maksun muodossa ei ole perusteltua.

Asiantuntijakuulemisissa on esitetty, että esitetyn yritysten kokonaiskulurasitetta lisäävän perusmaksun perustana ei ole toimenpiteitä, joiden perusteella veloitusta voitaisiin yksittäisen yrityksen osalta ylipäättään pitää aiheellisena. Vuosittaisen perusmaksun johdosta yritykset joutuisivat maksamaan valvontamaksun, vaikka niihin ei ole kohdistettu valvontatoimenpiteitä. Esityksen mukaisessa valvonnan perusmaksussa olisi yrityksille kyse pelkästä lisäkustannuksesta.

Valvonnan perusmaksun käyttöönottoa perustellaan muiden seikkojen ohella sillä, että perusmaksun maksukertymä mahdollistaisi nykyistä tehokkaamman, haittoja ennalta ehkäisevän, neuvonnan ja ohjauksen toteuttamisen. Tehokkaamman neuvonnan ja ohjauksen edistäminen on kannatettavaa, mutta on kuitenkin kyseenalaista, toteutuisiko tämä suunnitellulla tavalla. Sellainen toimija, johon ei ole kohdistunut tarkastusta, ei hyötyisi normaalisti tarkastukseen liittyvästä ohjauksesta ja neuvonnasta. Esityksessä ei myöskään esitetä muutoksia, joilla maksun käyttöönoton perustaksi esitetty ennalta ehkäisevä neuvonta ja ohjaus toteutettaisiin. Vaikka toimijan omanostus ja omavalvonta voivat alentaa valvonnasta syntyviä maksuja, se ei vaikuttaisi kuitenkaan alentavasti valvonnan perusmaksuun.

Eriyisen kyseenalaista esityksessä on matkailualan maksutaakan nostaminen juuri nyt, kun koronaviruskriisi on romahduttanut alan toiminnan kannattavuuden. Vuonna 2020 majoitus- ja ravitsemusalan bruttoarvonlisäys laski reilulla kolmanneksella ja moni majoitusyritys menetti yli puolet liikevaihdostaan. Hallituksen tarpeettomasti pitkittämät ja muun muassa THL:n ja EC-DC:n suosituksiin nähden ylimitoitettut matkailua rajoittavat toimenpiteet heikentävät matkailualan toimintaedellytyksiä edelleen. Tässä tilanteessa ei ole perusteltua kohdistaa koronapandemiasta eniten kärsineisiin toimialoihin uusia, veronluonteisia maksuja. Mikäli perusmaksun käyttöönoton yhteydessä yrityksille olisi annettu mahdollisuus keventää suoriteperusteisista maksuista aiheutuvaa maksurasitusta omalla toiminnallaan, perusmaksu olisi edes jollakin tavoin perusteltavissa, mutta tällöinkin olisi ollut kohtuullista siirtää maksun käyttöönottoa esimerkiksi vuodelle vuoden 2023 alkuun koronarajoituksista yrityksille aiheutuneiden tappioiden vuoksi.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään.

Valiokunnan mietintö StVM 29/2021 vp
Vastalause /ps

Helsingissä 28.10.2021

Arja Juvonen ps
Kaisa Juuso ps